

TÜRK AKADEMİSİ

Türk Akademisi Siyasi Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV)

www.tasav.org

DÜŞÜNCE DÜNYASINDA TÜRKİZ

Ulusal Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi

Yıl/Year: 14 • Sayı/No: 66 • Aralık/December 2023

ISSN: 1309-601X

TASAV Adına Sahibi / Owner on behalf of TASAV

İsmail Faruk AKSU

Editör / Editor

Prof. Dr. Yalçın SARIKAYA

Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Konur Alp KOÇAK

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Savaş ÇEVİK

Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA	Prof. Dr. Turgay UZUN
Prof. Dr. Birol AKGÜL	Doç. Dr. Arif BAĞBAŞLIOĞLU
Prof. Dr. Mehmet Emin ÇAĞIRAN	Doç. Dr. Alparslan A. BAŞARAN
Prof. Dr. Murat ÇETİNKAYA	Doç. Dr. Eray BAYRAMOL
Prof. Dr. Hilmi DEMİR	Doç. Dr. Hüseyin KALEMLİ
Prof. Dr. Mehmet EKİZ	Doç. Dr. Hatice MUMYAKMAZ
Prof. Dr. Mehmet GÜNAL	Doç. Dr. Esmâ ÖZDAŞLI
Prof. Dr. Gökhan GÜNEYSU	Doç. Dr. Arif SARI
Prof. Dr. Ali GÜRSEL	Doç. Dr. Hasan Sencer PEKER
Prof. Dr. Erkan GÖKSU	Doç. Dr. Göktuğ SÖNMEZ
Prof. Dr. Oğuzhan GÖKTOLGA	Doç. Dr. Murat ŞAHİN
Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA	Doç. Dr. M. Halit YILDIRIM
Prof. Dr. Hayri KESER	Doç. Dr. Gökberk YÜCEL
Prof. Dr. M. Hanifi MACİT	Dr. Atila BEDİR
Prof. Dr. Ahmet Bedri ÖZER	Dr. Hasan Bozkurt ÇELİK
Prof. Dr. Yusuf SARINAY	Dr. Tuğrul KORKMAZ
Prof. Dr. Okan TAŞAR	Dr. Emre ÖZSOY

DÜŞÜNCE DÜNYASINDA TÜRKİZ

Ulusal Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi

Düşünce Dünyasında Türkiz, Türk Akademisi Siyasî Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV) tarafından hazırlanıp Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında olmak üzere yılda üç kez yayınlanan hakemli bir dergidir. Dergimiz, *Google Scholar* ve *SOBIAD* tarafından taranmaktadır.

Düşünce Dünyasında Türkiz, bilimsel danışman kurulunda ve yayın kurulunda bulundurduğu farklı disiplinlere mensup akademisyenler ile bilimsel nitelik ve yenilikten ödün vermeyen saygın bir akademik dergi olarak İngilizce ve Türkçe makalelere ve kitap tahlillerine yer vermektedir.

Düşünce Dünyasında Türkiz; siyasî, sosyal ve ekonomik politikaların belirlenmesine, mevcut politikaların bilimsel veriler ışığında tahlil edilerek geliştirilmesine ve önemli sorunların çözümüne yönelik politika önerilerinin ortaya konmasına öncelik atfetmekte, disiplinler-arası araştırmaları teşvik etmektedir.

Sosyal bilimlerin birçok alanında hazırlanacak araştırmalara yer veren *Düşünce Dünyasında Türkiz*, bilimselliğin ilk şartı olan nesnelliği temel yayın ilkelerinden biri olarak kabul eder. Dolayısıyla dergimize yayınlanmak üzere gönderilen tüm yazılar, tarafsız hakemler tarafından en hızlı şekilde gözden geçirilir ve uygun görülmesi hâlinde telif ücretleri yazarına ödenmek kaydıyla basılı ve elektronik ortamda yayınlanır.

About the Journal

Düşünce Dünyasında TÜRKİZ is a peer-reviewed journal on social sciences published in every four months by TASAV, a non-profit think-tank based in Ankara, Turkey. The editorial board has the authority to decide which papers comply with the rules and principles of academic writing and qualified for publication in the journal. Each paper submitted for publication is subject to review of at least two undisclosed referees. Having a paper published in this journal does not require any payment to TASAV.

İletişim / Contact

29 Ekim Caddesi 2654. Sokak No: 1 Gölbaşı-Ankara/Türkiye
Tel: +90 312 460 1779 • Faks: +90 312 460 1789
www.tasav.org • iletisim@tasav.org • turkiz.dergi@tasav.org

Tasarım, Dizgi ve Baskı / Design and Printing

Vega Basım Hizmetleri • Sertifika No: 43714
Korkutreis Mahallesi Lale Caddesi No: 21/A Ankara/Türkiye
Tel: +90 312 230 0723

Baskı tarihi / Published in: Aralık/December 2023

İÇİNDEKİLER

- Yalçın SARIKAYA** 7
Editörün Notu / *Editor's Note*
- Ramin SADIK** 11
II. Karabağ Savaşı'ndan Sonra Güney Kafkasya'da Barış Arayışları
Seeking Peace in South Caucasus after the II. Karabakh War
(Araştırma Makalesi)
- Mustafa Kemal ÖZTOPAL** 53
Özel Güvenliğin Uluslararası Sorunlar Üzerindeki Etkisi:
Rusya-Ukrayna Savaşında Wagner Grubu Örneği
*The Impact of Private Security on International Issues:
The Case of the Wagner Group in the Russia-Ukraine War*
(Araştırma Makalesi)
- Dursun Can EYÜBOĞLU** 77
Dede Korkut'taki Demirkapı
"Demirkapı" in Dede Korkut
(Araştırma Makalesi)
- Yücel NAMAL & Melek TOPARLAK ŞAHİN** 121
Kastamonu'da Kız Çocuklarının Eğitimi (1876-1914)
Education of Girls in Kastamonu (1876-1914)
(Araştırma Makalesi)
- Burcu Terzioğlu AKAY & Birol AKGÜL** 161
Sosyal Medyanın Toplumun Alışveriş Algısı Üzerindeki Etkileri
The Effects of Social Media on Society's Shopping Perception
(Araştırma Makalesi)

EDİTÖRÜN NOTU

Değerli okurlar,

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yıldönümünü idrak ettiğimiz 2023 yılının son sayısı olan 66. sayımızla hem bu yılı kapatıyor hem de Türkiye'nin, ikinci asrına yelken açışının heyecanını yaşıyoruz. Dergimizin de bünyesinde bulunduğu Türk Akademisi Siyasi Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV), 2023 yılında farklı konu başlıklarında "100. Yılında Cumhuriyet" temalı beş önemli kitap çalışmasına imza atmıştır. Bu kapsamda ekonomiden dış politikaya, şehircilikten iklim değişikliğine pek çok konu alanında uzman olan ve önemli kısmı dergimizin yazarları olan akademisyen ve uzmanlarca ele alınmıştır. TÜRKİZ ailesi olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet payidar olacağına, Türk milletinin çalışarak ve birliğini koruyarak dünya için daha kuvvetli bir ışık olacağına inancımız tamdır.

Düşünce Dünyasında TÜRKİZ Dergisi'nin bu sayısında da, bir öncekinde olduğu gibi muhtelif sosyal bilim alanlarından yazılar mevcuttur. Ramin SADIK'ın "II. Karabağ Savaşı'ndan Sonra Güney Kafkasya'da Barış Arayışları" başlıklı makalesinde Türk dış politikasını yakından ilgilendiren ve 2020 yılında esaslı olarak değişen Karabağ meselesinin güncel durumuna mercek tutulmuştur. Aslında İkinci Karabağ Savaşı ve 19-20 Eylül 2023 antiterör operasyonlarının ardından Azerbaycan bakımından bir Karabağ meselesi kalmamıştır. Ancak henüz taraflar arasında kalıcı bir barış antlaşmasının imzalanmamış olduğu da bilinmektedir. Yazar, Aralık 2020'den sonra kalıcı barış için gündeme gelen önerileri/girişimleri analitik biçimde masaya yatırmakta ve Kafkasya araştırmacıları için faydalı sonuçlara ulaşmaktadır.

"Özel Güvenliğin Uluslararası Sorunlar Üzerindeki Etkisi: Rusya-Ukrayna Savaşında Wagner Grubu Örneği" başlıklı makalesinde, Mustafa Kemal ÖZTOPAL, 2023 Haziranı sonunda Rusya'da yaşanan

ve literatüre Wagner Ayaklanması” olarak geçen olaylarla bir kez daha gündeme gelen özel ordular ve özel güvenlik şirketleri meselesine odaklanan, hem güncel hem de kavramsal bir çalışmaya imza atmıştır. Savaşın çeşitli maliyetlerinden kaçınma amacını da taşıyan, ABD ve Fransa gibi askerî ekollerin daha erken tecrübe ettiği bu harp ve güvenlik usulü Rusya’da yaşananlarla birlikte pek çok tehlikeyi de çağırıştırır hale geldi. Bu bakımdan yazarımızın eserinin karar alıcılar için de fikir verici olacağı değerlendirilmektedir.

Dursun Can EYÜBOĞLU’nun “Dede Korkut’taki Demirkapı” başlıklı makalesi, yazarın bir önceki sayımızda yer alan makalesinin adeta mütemmimidir. Dede Korkut hikâyelerinde sıkça geçen “Demirkapı”nın hem coğrafi hem manevi yönüne ışık tutulmaya çalışılmıştır. Dandaki Demirkapı(lar)ın Amuderya’daki Demirkapı mı, Dağıstan-Azərbaycan arasındaki Derbent mi olduğu hususuna da değinilerek kavramın coğrafyası farklı bir bakış açısı ile değerlendirilmektedir 65. sayımızda olduğu gibi yazar EYÜBOĞLU, toponimlerin, yurtların kimlikleri olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır.

Yücel NAMAL ve Melek Toparlık ŞAHİN’in “Kastamonu’da Kız Çocukların Eğitimi (1876-1914)” isimli makaleleri Türk milli kültürünü yansıtmakta oldukça özgün bir şehir örneği olan Kastamonu’daki eğitim hayatının tarihine ilişkin bir çalışmadır. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında, Kastamonu vilayetinde faaliyet gösteren kız iptidai, kız rüştiye mektepleri ve kız sanayi mekteplerine dair kapsamlı bir araştırmanın sonucunda ortaya çıkan bu eser, dönemin sosyal ve eğitim hayatını anlamak bakımından da alana katkı sunmaktadır.

Burcu Terzioğlu AKAY ve Birol AKGÜL’ün birlikte kaleme aldığı “Sosyal Medyanın Toplumun Alışveriş Algısı Üzerindeki Etkileri” başlıklı araştırma makalesi, dünyanın giderek dijital tüketim çağını yaşadığı bir dönemde, dijital medyanın özellikle “sosyal medya” boyutuna odaklanan bir çalışmadır. Yazarlar hem iletişim, hem de

işletme alanlarının ilgi sahasına giren bu makaleyle üreticiler için de tavsiye niteliğinde bazı sonuçlara ulaşmaktadırlar.

66. sayımızın okurlarımız ve akademik hayatımız açısından faydalı olmasını diliyor emek veren herkese şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Yalçın SARIKAYA

Editör